

JEŹDZIĆ (385) *vb impf*

e jasne.

inf jeździć (95). ◇ *praes 1 sg* jeżdżę (5). ◇ *2 sg* jeździsz (2). ◇ *3 sg* jeździ (26). ◇ *1 pl* jeździmy (6) *RejRozpr*, *RejWiz* (2), *RejZwierz* (2), *JanNKor*, jeździemy (1) *RejJóz*. ◇ *2 pl* jeździecie (2). ◇ *3 pl* jeżdżą (57). ◇ *praet 1 sg m* jeździłem, -m jeździł (6) *ZapWar*, *SeklWyzn*, *BielKron*, *HistRzym*, *BudBib*, *StryjKron*, -m jeździeł (3) *Lib*, *RejKup*, *ZapKościar*. ◇ *2 sg m* -ś jeździł (3). ◇ *3 sg m* jeździł (42), jeździeł (4), *LibMal* (3), *PaprUp*. *f* jeździła (5). ◇ *1 pl m pers* -chmy jeździli (2), *BibRadz*, *BudBib*, -smy jeździli (1) *ZapKościar*. ◇ *2 pl m pers* -ście jeździli (1). ◇ *3 pl m pers* jeździli (35). *subst* jeździły (2). ◇ *plusq 3 sg m* był jeździł (1). ◇ *con 1 sg m* bych jeździł (2). ◇ *2 sg m* by jeździł (1) *HistAl* H3. ◇ *3 sg m* by jeździł (12), by jeździeł (1) *LibMal*. ◇ *3 pl m pers* by jeździli (18). ◇ *con praet 1 sg f* by była jeździła (1). ◇ *fut 2 sg* jeździeć będziesz (2). ◇ *1 pl* jeździeć będziemy (1). ◇ *imp 2 sg* jeżdź (5), jeździ (1) *OrzRozm*, jeździż (1) *HistAl*. ◇ *3 sg* niechaj jeździ (3). ◇ *3 pl* niechaj jeżdżą (1). ◇ *impers praet* jeżdżono (1). ◇ *part praes act* jeżdżąc (36).

Sł stp, *Cn* notuje, *Linde XVI* (dwa z tych samych przykładów) – *XVIIIw*.

1. *Przenosić się z miejsca na miejsce, odbywać drogę przy pomocy środków lokomocji; equitare* *Mącz*, *Cn*; *peragere, spatiari Cn* (158): *ZapWar* 1542 nr 2607; *LibLeg* 11/160; *RejKup* i3v; wymyślił Alexander prostą drogą ku pułnocney łronie iechać/ á tak vdawszy łie w drogę przez piętnáscie dni iездzili/ záłię opułciwłszy onę drogę vdáli łie w práwá łronę. *HistAl* L, B, H4, H5, H5v, Iv; *MurzHist* P4v; *GliczKsiąż* N3v; *RejWiz* 64; *RejFig* Cc6v; *RejZwierz* 30; Opát s Kluniaku á Hildebrándus mniogh s Seny/ rzekli mu: Czemu łotrze śmiełz iездzić w Papielkim odzyeniu/ gdyś nie od tych wybran ktorzy wybieráią *BielKron* 176v, 176, 318, 440v, 458; *Mącz* 107b; *ModrzBaz* 117v; *SkarŻyw* 165; *KochSz* C3; Tylko łámym mężom to przyłtoi/ Czynić ręká á iездzić we zbroi *BielSjem* 29, 7; TAm y łye porwáły/ łrodze łzumi wodá/ Wierę ku nocy teraz iездzić łzkodá. Bédzie [!] czáfu dość: drógá nie wćiecze *PudłFr* 25; *SarnStat* 437, 511, 1234; *SkarKazSej* 704b.

jeździć którędy [*w tym: po czym* (25), *przez co* (3)] (28): *FalZioł* IV 55d, V 50v; *GlabGad* Bv; *LibLeg* 11/153v; *LibMal* 1548/142; *HistAl* K8; W ten ożás kazał wrzucić ná morze Kámieñ młynłki/ włtápiwłszy nañ iездził po wodźie biorąc ryby z wody *BielKron* 464v, 216v, 335, 373; Zálz ono nie wielka rzecz byłá/ kiedi rybá dáłá ná łobie iездzić po morzu Arionowi/ dla muziki. *GórnDworz* H2v; *HistRzym* 8, 18; *BudBib* Deut 33/26; *Strum* Fv [2 r.]; *Oczko* 9; Czáfu iedne⁸⁰/ iездżąc po przeltronney oney ziemi/ chcąc lud nowochrzcżony bierzmwóć/ kazał połtáwić namioty nád rzeká Bortną *SkarŻyw* 519; W Roterodamie/ w Amłterdamie/ y w inych głównych y mnieyłznych Miáłtach/ ták wyłoko wodá wyláłá/ że po włzyłkich vlicach ná czołniech iездzić mułieli. *StryjKron* 26; *GórnRozm* Kv; [*Kupcy*] przez Głógów y przez iné mieyłcá/ którędy złtárádawná iest Zwyczáy/ iездzić máią. *SarnStat* 1236, 977; *CzahTr* L4V. Cf »po łwiecie jeździć«, »i tam i sam jeździć«.

jeździć czym (4): *Innaugabilis* – Gdzie łodziá nieiezdżá, nie pławni. *Calep* 538h, 691a; Nie godzi łię nam iездzić iedno łzkap tużinem. *KlonWor* 55, 55.

jeździć między kim (2): A miedzy nimi iездzi kłiążę iákies bláde/ O czy [!] mu podłsiniáły y licze ma śmłáde. Tu miedzy nimi iездżąc rołpráwuie łobie *RejWiz* 64.

jeździć przed kim (2): ku poczciwości Papielkiewy wybrał y opátrzył [kardynały]/ ktorzy mu poczciwość wyrządźali á przed nim ná koniech ieździli *BielKron* 156, 78.

jeździć z kim, z czym (17): *LibLeg* 9/52; *LibMal* 1545/103v; Pátrźże w nocy iednemu áno łkrzynię łupią/ A drugie też odárto co ieździli s kupią. *RejWiz* 140; Wdowie po mężu ośtáley to przyłć ma: Sprzęt domowy/ konie ty co z mężem ieździliá/ y infze bydło to co ie w opráwie ma. *UstPraw* B2v; *RejZwierz* 114; *BielKron* 78, 126, 253, 255, 335, 397v, 439v; Czełarz Rzimłki ieżdźąc z wielkim wołkiem xięgi piływał *KwiatKsiąż* L4; Trzećiego ieli sie po nich y z wozy ieżdźić. *HistRzym* 8; Potym náłzy Polacy od nich obaczyli ich śprawę słuźąc s nimi/ bo przed tym s kułźami ieździli/ á z Rohátynámi *BielSpr* 70; *Oczko* 9; *SarnStat* 968.

jeździć za kim (2): Zá temi [Spachiogłani] zálie ieżdźą drudzy/ ktore zową *Vlufagi*, doświádczeni mężowie/ wybieráią ie ná to z Iáncźárov piełzych ná iezdne/ bywa thákich dwá Tyłiáćá koni z dołtátkiem/ łtroynie przypráwieni Zá temi zálie ieżdźą drudzy ktore oni [Turcy] zową *Caripicy* *BielSpr* 52.

jeździć na czym (53): *BielŻyw* 43; nie potrzebuie człowiek takiego grzbietu iako v konia, gdyiź nanim nie ieżdźą *GlabGad* D8; *RejRozpr* D3; *RejJóz* II; *LibMal* 1548/147, 1549/148v; *HistAl* A8v [2 r.]; *RejWiz* 98, 116v; O zlowie [!] ci fá prze domowe Krolewłkie áby ná nich ieździli [Asini domesticis regis ut sedeant] *Leop 2.Reg* 16/2; Sławy fignrá. Sławá tá pięknie ieżdźi na Koniu vbránym *RejZwierz* 114, 8v, 114, 142; *BibRadz Lev* 15/9, *Num* 22/30, *Ps* 18/11, 68/34; Pigmei [...] walcźą z żoráwmi o żywność/ ná bárániech álbo kozłach ieżdźą *BielKron* 8v; Bog nigdy nie proznuie/ we dnie sie vczy łáđzić świáty/ á w nocy ieżdźi na Chernbinoch prętkich *BielKron* 463v, 23, 24, 263v, 295, 318v (12); *Mącz* 9d; *SienLek* 170v, 178v, 180 [2 r.], 190; Gánią ielcźe ci łthárczy w nas wiele rzeczy/ [...] iáko vbieráć sie ciepło młodemu/ ieżdźić ná wozie/ wozić łóźko s łobą *GórnDworz* Iv, H2v; *BielSpr* 65v; *BudBib Ps* 17/11; *ModrzBaz* 108; *SkarŻyw* 575; *StryjKron* 26; *CzechEp* 350, 351; *WerGość* 223, 224; *BielSjem* 8, 21; *KmitaSpit* A2v; *SkarKazSej* 668a.

jeździć przy kim (5): *LibMal* 1548/142, 1553/177; vłtáwił też przy łobie dwoie pácholáť co przy nim ieździli/ iedno po práwey łtronie Koronę y Biblią nołiło/ po drugiey łtronie miecz dobythy *BielKron* 214v; *BielSpr* 52; *PaprPan* Lv.

jeździć w czym (1): przeto ia iź w máłym okrętku ieżdźe łotrem mię zową *BielKron* 126.

Przyslowia: Włfák sie dawno rozumiemy Ná iednym wołku iezdzimy *RejRozpr* D3; *RejWiz* 116v; *RejZwierz* 8.

(*marg*) Pańska łaska na pśtrem koniku (–) Bo ta na pśtrem koniku iezdzi po łwey woli *RejJóz* H.

Zwroty: »oklep jeździć« (1): wozá álbo śiodłá nie ma/ y mułi oklep ieżdźić. *Strum* N3.

»przodkiem jeździć« (1): Z Rotą łwoią przypadwłszy/ Kniáź Conłtantin przodkiem Ieżdźąc wołá *StryjKron* 732.

»sam a sam [= we dwoje] jeździć« (1): łluzelem panv temv przełsz dwye łyeczie, y czáłtom łnym łam a łam yezdziel *LibMal* 1545/103v.

»i tam i sam jeździć« = *obequitare* *Mącz* (3): Obeqnito, Y tám y łam yeżdźe. *Mącz* 107b; *StryjKron* 442; *SarnStat* 1236.

»stępią jeździć« (1): [*W Moskwie*] Konie też máią rowne od Tátár/ ále ná błóthá dobre/ łtępią ieżdzą bes óftrog/ obyczáiem Tátárłkim/ y krotko łiedzą w łtrzemieniu *BielSpr* 66.

»po łwiecie (a. łwiatu) jeździć« [*szyk zmienny*] (5): kyedi myli pan bog włchechmogaczi yełdzzyel po łzwyatliu ná łzwoym ółfyelku, thedi mu ółzyelek wiwinal nołchką *LibMal* 1549/148v, 1544/89; Nietrzeba łię tem dziwowacz Bo nieprziwykli wendrowacz Pyłno po łwiece yełdzili Nigdy piełkv nieohodzili. *RejKup* v5v; *RejWiz* 153; *OrzRozm* P4.

»jeździć wkoło« (1): Fortelu Młcisław pátrząc krzycząc ieżdźi wkoło/ A potężnieyłzych Mężow wywodźi ná czoło *StryjKron* 255.

Szereg: »chodzić a (abo, niź) jeździć« [*szyk 2 : 1*] (3): Potym tkákiemu [!] vbołtwu przyłzedł ten łyfy Bolełław iź więcey piełzki chodził niź iedździł [!] *BielKron* 362, 23; *RejPos* 264.

W przen (3) :

jeździć na czym (2): niechay niewola w kámchach/ álbo y w złtotogłowach [!] ná Bedewiách/ álbo y ná Dźiánétoch hárdźie ieżdźi/ niech łobie Tytułów zdobywa/ á iemi łye ozdabia *OrzQuin* Q4v; *BielSen* 12.

jeździć po czym (2): A łrebrna iego łiołtrá [*księżyc*] nadobnie ieżdźiłá/ Po niebieskim okrágu/ tá mię prowáđziłá. *Prot* A4v; A zátym mi brzmieć imą w moich vłzu łłowá/Ktore mowilá oná pierwłza białłagłowá/ (*marg*) Polłka źiemiá. (—) [...] Chęc áby łyn káđdy moy był łtátecznv/ łichy: Ieżdźił po moich pierłiách ná konin we zbroi/ Tákiew łie gotowołci zły Tátárzyn boi. *BielSen* 12.

Przen (6) :

Zwoty: »ná głowie jeździć« = *być samowolnym* (1): thák dzyeći gdy ich ocyc łbo mátká nye powłcyąga/ [...] dobrze ná głowye nye yeżdzą *GliczKsiąź* F6v.

»jeździć na trzcinie« = *zajmować się czym błchym, niepowaźnym* (1): Moió Erato piłze rym ten niełpokoyny/ Abowiem teraz włzędy płuźą krwáwe woyny. Lecź by kto nie rozumiał iź ieżdżę ná trzcinie/ Niechay káđdy da mieyłce tey iłtey przyczynie. [...] Są iedni co zá łwych lat woyny opiláli/ Tylko widżę Pigmeow máłych zániedbáli. *KmitaSpit* Av.

a) *Dokuczać, gnębić, ciemiężyć; wojsk.: nękać* (4) :

jeździć na kim (1): v pogan Krolowie *summa summarum* włzytkiego łą/ v ktorych poddáni łą iáko łzkápy/ álbo iáko wołowie/ ieżdżą ná nich/ orzą imi iáko chcą *OrzRozm* L2.

jeździć nad kim (1): Gdy łie tráfi nieprziyáciel wielki/ s ktorego rozumiejąc/ iź żeń mocy mieć nie mogą/ ieżdżą nád nim [*Polacy*] trapiąc go ze włzech łtron z nienagłá/ pátrząc czáfu/ mieyłcá/ y przybyciá łudzi ná pomoc czekáiąc. *BielSpr* 71.

Zwrot: »dać [*komu*] po łobie jeździć« [*szyk zmienny*] (2): Gynaecratumenos, Który da po łobie niewiełcie yeżdźi *Mącz* 150d; *RejPos* 264.

a. *O dziecięcych zabawach ruchowych [na czym]* (2) : Arundo, [...] Accipitur etiam pro sagitta, Strzałá. Teź/ łaská ná którey dzieci yeżdżą miáłto konia. *Mącz* 17b.

Zwrot: »ná głowie jeździć« (1): Cybistema, Koziełek/ yáko dziecy zwykli ná głowie yeżdźi y koziełki przewrácáć. *Mącz* 76a.

b. *O oblaskawianiu dzikich zwierząt [na czym]* (4) : *RejAp* 111; Pilecki/ będąc pánem temu tu Zamchowi/ Y ná niedźwiedziech ieżdźił *KochDryas* A2v.

Zwrot: bibl. »na smoku jeździć« (2): Ná lwá frogiégo bez obrázy wśiędziefz/ Y ná ogromnym ímoku ieździć będziefz [*conculcabis leonem et draconem Vulg Ps 90/13*]. *KochPs 139; CzahTr Fv.*

c. Określenie eufem. na oznaczenie stosunku płciowego [po czym] (1) : Initor bos, Byk. Initor asinus, Który po oślicy yeździ. *Mącz 105a.*

2. Udawać się w określone miejsce w określonym celu; uczęszczać, brać udział w czym, bywać gdzie; sequi Mącz; circumvectare, invisere, proficisci Cn (227) : *KrowObr 219v; RejWiz 149v*; dziś ledá żęglarz nierówno dáley ieździ/ zwłázczá Portugálczyzy/ ktorzy wynáleźli wiele nowych wyśpow z ludźmi *BielKron 270*; pośłowie z Węgiar mieli ínimi być/ ále iż im s pośpolitego íkárbu ná ítráwę nie dano/ przeto nie ieździli. *BielKron 415, 357v; SkarŻyw 402; SarnStat 773, 1047.*

jeździć dokąd [w tym: do kogo, czego (88), tam (12), na co (10), nigdzie(j) (3), tu (2), w co (2), wszędzie (2), gdzie (1), ku czemu (1)] (121): *MetrKor 46/118*; *livdzie zyemye mey wyele krocZ Tatarowie pobyeraya tich ktorzi tam yezdzą. LibLeg 11/11*; *Thv czwierzdy possel Thvreczky yz czy o ktorich krziwdi mowy nygdi do polfky nieyezdzyly alie yz naschi swowolnie na nye do domow ych nayezdzyly. LibLeg 11/82, 7/30, 11/133v, 139, 140, 184v (11); ComCrac 12v; SeklWyz 14; RejJóz N5; HistAl F2v, L4v; MurzHist C3, F4v; BielKom D2v; GliczKsiąż C7v*; A tze muśz tedy do niego káźdego roku nieiezdzićie? tze mu krzywoprzyśięfcámi zoftawaćie? *KrowObr 132, 132; RejWiz 44v*; *Zydom wolno ieździć wśzędzye w náśzym kroleŧwie/ kthorzy nie máią być żadną krzywdą vdręczeni UstPraw K; BibRadz 3.Esdr 6/8; OrzRozm S3; [Scytowie Azyjei] máią wśzytko ípołu/ ták żony iáko żywności/ íi nigdziey nie ieźdzą. BielKron 296v, 296v, 343v, 414, 426, 429v (17)*; *Boday thám drugi raz nie ieździć/ áni ná tych Seymiéch bywáć. OrzQuin B4, C; SienLek 187v; BielSat D3; HistRzym 43; RejZwierc 17v, 273v*; *Ci napierwey do nás wnieśli obyczay íłużby żołnierfkiey na Podole z drzewem á z Tarczą ieździć BielSpr 70, 8*; *A vrzędnicy nie wiedzieli gdiem ia iezdził y com czynił BudBib 2.Esdr 2/16, 3.Esdr 6/8; BialKaz Lv; WERNERUS on dowćipny y wielmi vczony/ Prožno s twemi rozumki ma ieździć w ty ítrony PaprPan D4, N2v, Ff2*; *Aleby íię dáleko dowodniey tá rzecz ípráwić moglá przez tych/ ktorziby byli ná to obráni/ áby ieździli do káźdego máiętności [ut ipsi acceclerent singulorum possessiones]/ oczymá íwemi wśzytko oględowáli/ ábo íię teź zpowieści drugich dowiedowáli ModrzBaz 120v, 111v; Oczko 24; StryjKron 72, 472; NiemObr 62*; *Gdzie ízam ízeźnal ten tomaśz yśz Gdyłzmy napyerwy yeźdzeli do zyczimyna Raycz tę brutkę na Imyę Katarzinyę. y ya ízam pomagá raycz ZapKościar 4534/60, 4534/59v; ReszList 181; KochWr 33; PaprUp E4v; ActReg 142; GostGosp 108; WyprPl B3; JanNKar Dv; SarnStat 282, 386, 705, 762, 928 (15); SkarKaz 41b [2 r.].*

jeździć którędy [w tym: czym (14), po czym (10), na co (3), przez co (3)] (29): *íthacziyá kazdemv pośłowy dayemi kthorzi yeśzda do Turek prześz zyemye náśche LibLeg 11/155v, 11/153v, 169; BielŻyw 87*; *Ieden wźdy vtráćiwí. cíwłzy y zoftánie pánem/ A drugi muśi mnichem álbo gdye plebanem. Albo ieździ po wiofkach iáko po kolędzye RejWiz 68v*; *Trzy drogi czynił do Mośkwy á káźdą raz inśzą drogą: Pierwłzy raz (piśze) ieździł ná wielki Nowogrod/ drugi raz ná Smoleńko BielKron 436, 126; OrzQuin C; [żołnierze] ieźdząc po mieściech/ gwałtem á moeą łápáli á wiązáli/ ty ktorzyby niechcieli odfćápić od Kryśtná RejPos 282; BielSpr 8; ModrzBaz 117v; StryjKron 72*; *Téź w tym liście inhibicia/ áby żaden kupiec z Węgiar y z Sáczá/ álbo z inśzego kroleŧwá nie śmiał z*

miedzią y z infzym towárem/ áni wodą/ áni ziemią/ mináwfyz Krákov do Toruniá ieździć *SarnStat* 959, 509, 705, 966, 1235; *PaxLiz* E4v. Cf »staremi drogami jeździć«.

jeździć w jakim celu [w tym: na co (37), w czym (17), po co (14), po czym (8), dla czego (3), w co (3), o co (1)] (80): kyedy bandzieíf v Cefarza [...] Thedy thego bandzyeíf strzegł, aby thego nyedawal znacz zeby wczym ynszym yedno wthych rzeczjach a wípravach o kthore soboczski od náíf yeździł yachal. *LibLeg* 7/103, 11/72; *RejJóz* N5; *ZapWar* 1545 nr 2646 [2 r.]; Nam też ktorzy mamy czyfste y iafne dníze/ nie potrzebá ieździć na gory dla ofiárowánia bogu Amonowi *HistAl* L4v; *MurzHist* C3; *BielKom* A2; Kupyec gdy po kupyą yeździ/ na dobre myełce choć dáleko przewoží fie. *GliczKsiąz* M; *KrowObr* 126v; *RejWiz* 44v; *OrzRozm* T4v; [posłowie] w teźże rzeczy ieździli do Kárlá piątego Cefárzá á Ferdynándá brátá iego. *BielKron* 435v, 100, 101, 126, 274, 289v (16); Caussas sequi. Po rokách yeździć. *Mącz* 42d; *BielSat* D3, L3v; *RejZivierc* 36; inemi bronámi do Obozu [ludzie] ná tárg mogą ieździć *BielSpr* 8, 14, 25v, 27v; *PapPrPan* Z2v, ff2; *ModrzBaz* 93v; *Oczko* A3; *ZapKóscier* 1584/59v; *BielSjem* 7, 27; *GostGosp* 30, 63, 166; *WyprPl* B3; *RybGęśli* A2; *SarnStat* 171, 762, 773, 1234, 1238; *KmitaSpit* B; *SkarKaz* 517b; Niech fie vkarzá íi nieuczíwi y wízeteczni tákim przykádem/ ktorzy ná feymiki ieźdząc zbroyno/ [...] przed ołtarzmi krew rozlewáią y zábijáją. *SkarKazSej* 681a; *ZbylPrzyg* A2v. *Of Zwroty*.

jeździć od kogo = w czym imieniu (5): *LibLeg* 7/103; *BielKron* 162, 415, 429v; Był też sam P. Szafraniec przeszły Woiewoda Sandomirski ieździł od wszytkich więźniow narodu Polskiego ktorzy są wKrasnym Stawie. *ActReg* 171.

jeździć skąd [z czego] (2): Miefzczánie áby nie ieździli z miáłthá nigdziey/ by obyczáiw íkázonych záfie íkąd nie przynieśli albo nie náwykli *BielKron* 272v, 441v.

jeździć od kogo, czego do kogo, czego = kolejno odwiedzać, objeźdzać; *obire Mącz* (3): *Obire domos amicorum*, Od przyacielá do przyacielá yeździć. *Mącz* 105b; *BielKron* 381 v; y ieździł święty od miáłtá do miáłtá/ rozšiewáiąc łowo zbáwienne/ po Noryku/ afz do niźłzey Pánnoniey *SkarŻyw* 231.

jeździć przeciw komu (2): A dlá tego dowamy tobie znác/ áby żadnym obyczáiem przeciw nam gwałtownie nie ieździł *HistAl* H3; *BielKron* 183.

jeździć na co = polować (2): Y owić też w náłzey ízkole/ Co ieźdzą w fwiętá ná pole/ Ze pfy ná záiąc ná ptaki/ Popiátnuiem nieboraki *BielKom* D2v; *RejWiz* 57v.

jeździć z kim (11): *HistAl* G8v; *GliczKsiąz* C7v; Ktoremu krol rzekł: Czemuś zemną nie ieździł? *BielKron* 72v, 100, 325; *HistRzym* 43; *ReszList* 181; *BielSjem* 8v; Czego/ ieśliby íam ná tárgu nie był/ ma fie wywiedzieć záraz gdy przyiedzie przedawcá: á nietylko od íamego/ ále y od Kmiotkow co z nim ieździli. *GostGosp* 46; *SarnStat* 171, 773.

jeździć z czym = wieźć co (19): *LibLeg* 11/139, 184v; *BielKom* D2v; *KrowObr* 126v; nie thylko z Greciey ále ze wízytkiego świáthá wielcy ludzie Krolowie y Monárchowie tám z ofiárámi kófzthownemi ieździli ná pytánie rozmaíte w fwoich potrzebách. *BielKron* 274; *BielSat* D3; *BielSpr* 70 [2 r.]; Kmieć gdy ná przewod ieździe/ ma tego pilnie ítrzedz/ áby ládá z czym nie ieździł *GostGosp* 28; *KlonKr* E; Stároftá żaden Exekuciiéy czynić nie ma/ wymuiąc od tych wolności Boiáry putné/ ktorzy z listámi Stároft y Dzierżawieć [.] náłzych léźdzáli/ y teraz ieźdzą *SarnStat* 1199, 282, 386, 917, 966, 1047 (9).

jeździć za kim (6): Abowym gdy go poźel V C.M. doma nyezafthal, thedy za nyem nyeyefdzil, a lysth v yego stharofthy zołthawyl *LibLeg* 7/32v; *BielKron* 216v, 236v, 399; [wstawiamy] aby dwa byli w Práwie vczeni/ ieden Duchowny drugi Swietcki/ którzy przez nas obráni máią zá dworem ieździć [*Secuturi semper curiam nostram JanStat* 46D] *SarnStat* 946, 324.

jeździć na czym (2): *PaprPan* Z2v; Po kámienie do młynow w dobrą drogę ná lánkách ieździć: bo mu ie w ten czás łácwiey y z mnieyřzą pracą przywieść. *GostGosp* 63.

jeździć przy kim (1): Iam też przy nim ieździł/ ále dla wielkiego głodu w Wołofzech/ y ná wřyzftkich Tureckich gořcincach pánującego/ mufieliřmy iáchác nie zwykłą drogą *StryjKron* 777.

cum inf (10): Tákże ludzie Słowieńcy Pomorřcy zwyczáili fie lami ná morze ieździć walczyć *BielKron* 339v; Arábowie tám ieźdzą kupowác niewolnikow Murzynow/ ktorzy weźmie zá Wielbládá dziełięć. *BielKron* 449v, 175v, 268v, 300v, 343v, 395v; wiedzą to ci Pánowie Rádni/ ktorzy tych rozruchow niebefpiecznych/ tám ieździli fkromnić. *BialKaz* Lv; *ZapKořcier* 4534/59v; *SarnStat* 967.

Ze zdaniem celowym (1): Niektore Kfiąęę Dariufowe kthoremu imię było Anopolus/ liedząc zá ťtołem częłto pogłádał ná oblicze Alexandrowo/ bowiem go thež przed thym widział kiedy s przykazánia Dariufowego ieździł do Macedoniei/ aby czynřz wziął od krolá Filipá *HistAl* F2v.

Zwroty: »jeździć w złą chwilę« (1): Co też mowifz iz ieźdzą w złą chwilę ná Roki: Sobie lami w tym krzywi/ iz czynią odwłoki *BielSjem* 7.

»staremi (a. zwykłemi, a. zwyczájnemi) drogami jeździć« = *viis eonsuetis vadere JanStat* [szyk zmienny] (11): Item zadny kupyecz aby nyezmyal yefzdnicz yedno zwiklimy drogamy *MetrKor* 40/826; Kupcy řtarymi drogami máią ieździć. *UstPraw* F3, F3; *SarnStat* 289, 947, 976, 1098, 1230, 1235 [3 r.].

»na harc jeździć« (1): W bitwie iáko nadálcy wzad vchodź od czołá/ Ná harc nie ieźdz: á złęgo rázu řtrzež fie zgołá. *WyprPl* C3v.

»w jazdę jeździć« (1): Owo kto złodźieiem á morderzem nie ielt/ w iázdę nie ieźdz. *OrzRozm* K4v.

»na (w) łow(y), na myřliwřtwo jeździć« [szyk zmienny] (5 : 1): [*przodkowie naszymy*] dobytkiem fie řywili/ w łowy ieździli/ bo nie oráli/ [...] áni wfi řtáwiáli *BielKron* 336, 414v, 432; ten Rycerz ktorzy ná łow ieździł/ ieltci człowiek řwiecki *HistRzym* 118, 40v, 53v.

»jeździć w poselřtwie« [szyk zmienny] (9): Thegož roku Piotr Opaleńki pofeł wielki/ do Turek ieździł w pofełřtwie *BielKron* 422v, 59v, 183, 426, 429, 429v; *RejZwierc* 187, 273v; *PaprUp* E4v.

»jeździć ku potrzebie wojennej« (1): od tegož czáfu ich obyczáiem [*Raców*] ieźdzą ku potrzebie woiennej z drzewem á s Tarczą/ porzućiwřzy kuřze *BielSpr* 70.

»jeździć społu« [szyk zmienny] (2): Rychłó potym wyiecháli zá Cefárzem Krolowie do Nowego miáłtá/ thám od niego byli wdzyęćźnie przyięći/ y w łowy ieździli řpołu *BielKron* 414v; *RejZwierc* 150v.

»na szpiegi, po szpiegierřtwie jeździć« (1 : 1): *LibMal* 1548/144v; [*Cygani*] ná řzpiegi ieźdzą do nie przyiáćielřkich kráin. *BielKron* 262.

»na wojnę jeździć« = *ad bellum proficisci* *Modrz* (7): *BielKron* 403; *CzechRozm* 254v; *ModrzBaz* 102v, 120v; *SkarJedn* 232; *StryjKron* 308; Nuż Mitrydátéffowá żoná/ zaż nie była Dość mężna/ co z fwym mężem ná woynę ieździłá? *BielSjem* 8.

»w zagony jeździć« [*szyk zmienny*] (2): wżákże niekthorzy Rotmiŝtrze w zagony ieźdząc/ wiele wŝi ŝpalili y korzyŝci wywiedli. *BielKron* 406; *BielSpr* 42.

Szereg: »słać albo jeździć« (2): w rzeczach malei vaznosczi nakladem niemalem biwaią obcziązeni sliącz albo ieźdząc po thakowe przipozwi pieczethowane *ZapWar* 1545 nr 2646, 1545 nr 2646.

Przen (1) :

Zwrot: »nie daleko jeźdząc« = *biorąc pierwszy z brzegu argument*, *przykład* (1): Co ŝie to znaczy nie dáleko ieźdząc/ kto pomni máło przeŝłé czáŝy/ álbo czyta pirwŝe pílmá Polŝkie: ieŝliże iezyk/ álbo wymowá/ álbo káždy iny kŝtałt dzifiefyŝych Polakow/ ku pirwŝym terminom Polŝkim ieŝt podobny *RejWiz* A4v.

Eormacje współrdzenne cf JECHAĆ.

Cf **JEŹDŹĄCY, JEŹDŹENIE**

TK